

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 17. april 2023

Regionalne razlike v stroških glavni razlog za prevoz živali v EU

- V EU se letno prevaža več milijard živih živali
- Razlogi za prevoz živali so v glavnem ekonomski
- Države članice pravil EU o prevozu živali ne uveljavljajo enako

Vsako leto se po EU ter v tretje države ali iz njih zaradi vzreje, pitanja ali za zakol prevaža več milijard glav goveda, prašičev, ovac, koz, perutnine in konjev, saj si kmetje in proizvajalci mesa zaradi dobička prizadevajo izkoristiti regionalne razlike v stroških. Več kot tretjina teh voženj je daljših od osem ur, standardi dobrobiti živali pa se ne upoštevajo vedno. Zaradi tega se poraja vprašanje, ali so sploh zadostni. V danes objavljenem pregledu revizorji EU poudarjajo trende na področju prevoza živali in opozarjajo na izzive, s katerimi se srečujejo oblikovalci politik EU, hkrati pa izpostavljajo tudi priložnosti pri skorajšnji prenovi pravil EU.

Živinoreja po državah in regijah EU ni enakomerno porazdeljena, kmetije pa so običajno specializirane za eno vrsto živali ali fazo proizvodnje. Poleg tega je kmetij in klavnic manj, vendar so večje. V takih razmerah si kmetje in proizvajalci mesa prizadevajo kar najbolj zmanjšati stroške vzreje in zakola, povečati prihodke ter optimizirati ekonomijo obsega, in sicer tako, da izkoriščajo razlike pri stroških med državami članicami. Ti dejavniki so glavni razlog za prevoz živali, zlasti kadar so stroški prevoza le majhen del maloprodajne cene mesa.

„Prevoz na dolge razdalje lahko škodljivo vpliva na dobrobit živali,“ je dejala Eva Lindström, članica Evropskega računskega sodišča (Sodišča), ki je pristojna za ta pregled. „V državah članicah se zakonodaja EU o prevozu živali ne uveljavlja enako strogo, zato obstaja tveganje, da bi prevozniki lahko izkoriščali pomanjkljivosti, ki nastanejo zaradi različnih nacionalnih sistemov kaznovanja.“

Obstaja tveganje, da se prevozniki odločijo za daljšo pot, da bi se izognili prečkanju držav, k pravila EU uveljavljajo strožje in imajo višje sankcije. Zaradi kršenja pravil lahko imajo rejci tudi finančno korist, na primer pri prevozu živali, ki so za to neprimerne, saj države na splošno ne nalagajo odvratilnih kazni.

V tem pregledu revizorji poudarjajo, da bi bilo negativni vpliv prevoza na dobrobit živali mogoče ublažiti tako, da bi se zmanjšalo število voženj in njihovo trajanje ter izboljšali pogoji za živali med prevozom. Predlagajo pa tudi

nekaj alternativ prevozu živih živali. Ponekod bi lahko bila rešitev opravljanje zakola bližje kraju vzreje: z uporabo lokalnih in mobilnih klavnic v nekaterih primerih živali ne bi bilo treba prevažati, kar je tudi

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila pregleda, ki ga je opravilo Evropsko računsko sodišče. Cel pregled je na voljo na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

prijaznejše do okolja. Pomembno vlogo pri spodbujanju sprememb imajo tudi potrošniki: anketa je pokazala, da so nekateri za meso pripravljeni plačati več, vendar le, če so obveščeni o dobrih pogojih za dobrobit živali. Revizorji menijo, da bi z boljšim obveščanjem potrošniki lažje sprejemali ozaveščene odločitve o nakupu. To bi se lahko doseglo s sistemom EU za označevanje dobrobiti živali, s katerim bi se zagotovila večja transparentnost in uskladilo označevanje mesa po vsej Uniji. Nova pravila bi lahko pomenila tudi priložnost za spodbujanje strukturnih sprememb zaradi prehoda na bolj trajnostno preskrbo s hrano. Tako bi se lahko uvedle spodbude za trajnostno ravnanje rejcev in potrošnikov. Oblikovalci politik EU bi lahko razmislili o tem, da bi se pri stroških prevoza in cenah mesa upoštevalo tudi trpljenje živali.

Podatki o prevozu živih živali v EU so razdrobljeni, Evropska komisija pa nima celostnega in centraliziranega pregleda nad njimi. Revizorji ugotavljajo, da bi bilo na tem področju mogoče bolje izkoristiti informacijski in tehnološki napredek, in sicer bi se z informacijskim sistemom za sledenje vsem vožnjam živih živali na ravni EU lahko pripomoglo k centralizaciji podatkov, s kamerami in senzorji pa bi se lahko spremljali premiki živali in merili pogoji v zvezi z njihovo dobrobitjo.

Informacije o pregledu

Živali so pri natovarjanju v vozila izpostavljene stresu. Med prevozom lahko trpijo zaradi lakote, žeje, vročine, pomanjkanja prostora in premalo počitka. V svoji življenjski dobi se lahko ena žival prevaža večkrat: prašiči, pitani in zaklani v Nemčiji, se pogosto skotijo na Danskem ali Nizozemskem, govedo, skoteno v Franciji, na Irskem ali v Litvi, pa se pogosto pita in zakolje v Španiji ali Italiji. Večina trgovine z živimi živalmi med državami članicami poteka po cesti. Po razpoložljivih podatkih so 63 % prevoza živali med letoma 2017 in 2021 pomenile kratke vožnje, ki so trajale do 8 ur, sledile so jim dolge vožnje (33 %) in zelo dolge vožnje, daljše od 24 ur (4 %). V preteklih nekaj letih so postali državljani EU vse bolj zaskrbljeni zaradi dobrobiti živali. Nevladne organizacije so opozorile na slabe razmere, ki so jim živali lahko izpostavljene med prevozom, Evropski parlament pa je ustanovil Preiskovalni odbor o zaščiti živali med prevozom. Skupna kmetijska politika EU doslej ni bila osredotočena na dobrobit živali med prevozom. Komisija namerava do konca leta predlagati spremenjena pravila o dobrobiti živali.

Pregled Sodišča 03/2023 z naslovom Prevoz živih živali v EU: izzivi in priložnosti je na voljo na spletišču Sodišča eca.europa.eu. V okviru pregleda je na voljo tudi interaktivni [spletni pregledovalnik podatkov](#), s pomočjo katerega lahko mediji, raziskovalci in širša javnost primerjajo različne države, živali in gospodarsko vrednost premikov živali.

Kontakti za medije

Tiskovni urad Sodišča: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer damijan.fiser@eca.europa.eu – T: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – T: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – T: (+352) 691 551 502